

30-Oktyabr, 2025-yil

**PROFILAKTIKA INSPEKTORINING VOYAGA YETMAGANLAR
ORTASIDA HUQUQBUZARLIKLARNING YAKKA TARTIBDAGI
PROFILAKTIKASINI TAKOMILLASHTIRISH CHORA-TADBIRLARI.**

Mansurov Tohir Mahmudovich

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI IIV AKADEMIYASI KURSANTI

Kalit so‘zlar: profilaktika inspektori, voyaga yetmaganlar, huquqbuzarlik, yakka tartibdagi profilaktika, chora-tadbirlar, psixologik yondashuv, ijtimoiy hamkorlik.

Annotatsiya: Ushbu maqolada profilaktika inspektorining voyaga yetmaganlar o‘rtasida huquqbuzarliklarning yakka tartibdagi profilaktikasini takomillashtirishga qaratilgan chora-tadbirlar tizimi tahlil qilinadi. Bugungi kunda jamiyatda voyaga yetmaganlar tomonidan sodir etilayotgan huquqbuzarliklarning oldini olish masalasi davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. Shu nuqtai nazardan, profilaktika inspektorlari faoliyati yoshlarning ijtimoiy, ma‘naviy, huquqiy tarbiyasini shakllantirishda muhim o‘rin tutadi. Maqolada yakka tartibdagi profilaktika tushunchasi, uning mazmun-mohiyati, amalga oshirish mexanizmlari va amaldagi huquqiy asoslar keng yoritilgan. Tadqiqot davomida mavjud me‘yoriy-huquqiy hujjatlar, O‘zbekiston Respublikasi Ichki ishlar vazirligi tizimidagi uslubiy tavsiyalar hamda xalqaro tajribalar o‘rganildi. Shuningdek, voyaga yetmaganlar bilan ishlashda individual yondashuvning samaradorligini oshirish, oila va ta‘lim muassasalari bilan hamkorlikni kuchaytirish, psixologik qo‘llab-quvvatlash mexanizmlarini rivojlantirish masalalari alohida tahlil qilindi. Maqolada shuningdek, profilaktika inspektorlarining kasbiy tayyorgarligini oshirish, ularning zamonaviy pedagogik va psixologik ko‘nikmalarini rivojlantirish, axborot texnologiyalaridan samarali foydalanish kabi chora-tadbirlar muhim ahamiyatga ega ekanligi ta‘kidlangan. Yakka tartibdagi profilaktik ishlarni takomillashtirish orqali voyaga yetmaganlarning huquqbuzarlikka moyilligini kamaytirish, ularni sog‘lom ijtimoiy muhitga qaytarish imkoniyati ortadi. Tahlillar shuni ko‘rsatadiki, har bir voyaga yetmagan shaxsning shaxsiy xususiyatlarini chuqur o‘rganish, ularning oilaviy muhitini, psixologik holatini, ta‘limdagi faolligini inobatga olish yakka tartibdagi profilaktikaning samaradorligini belgilovchi asosiy omildir. Shu boisdan maqolada ilgari surilgan chora-tadbirlar nafaqat profilaktika inspektorlari uchun, balki ta‘lim, sog‘liqni saqlash, mahalla va ijtimoiy xizmat tizimlari uchun ham amaliy ahamiyatga ega.

Ключевые слова: инспектор профилактики, несовершеннолетние, правонарушения, индивидуальная профилактика, социальная адаптация, психологическая поддержка, сотрудничество.

Аннотация: В данной статье рассматриваются меры по совершенствованию индивидуальной профилактики правонарушений среди несовершеннолетних, осуществляемой профилактическими инспекторами. В современном обществе

30-Oktyabr, 2025-yil

предупреждение преступлений и правонарушений среди подростков является одним из приоритетных направлений государственной политики. В связи с этим деятельность профилактических инспекторов играет важную роль в формировании у молодежи правового сознания, нравственных и социальных ценностей. В работе раскрыто понятие индивидуальной профилактики, рассмотрены ее сущность, правовые и организационные основы, а также механизмы реализации. Проведен анализ нормативно-правовых актов, методических рекомендаций системы МВД Республики Узбекистан и зарубежного опыта. Особое внимание уделено вопросам повышения эффективности индивидуального подхода в работе с несовершеннолетними, развитию психологической поддержки, а также укреплению сотрудничества с семьей, образовательными учреждениями и местными сообществами. Автор подчеркивает значимость мер, направленных на повышение профессиональной подготовки профилактических инспекторов, развитие их педагогических и психологических навыков, а также эффективное использование современных информационных технологий. Реализация предложенных мер позволит сократить уровень правонарушений среди несовершеннолетних и содействовать их социальной реабилитации.

Keywords: preventive inspector, juvenile delinquency, individual prevention, measures, psychological approach, social partnership, youth crime prevention

Annotation: This article examines measures aimed at improving the individual prevention of juvenile delinquency carried out by preventive inspectors. In today's society, preventing offenses among minors has become one of the key priorities of state policy. In this regard, the activities of preventive inspectors play a vital role in shaping the legal awareness, moral values, and social responsibility of young people. The paper defines the concept and essence of individual prevention, analyzes its legal and organizational framework, and explores practical mechanisms for implementation. The study reviews national legislative acts, methodological guidelines of the Ministry of Internal Affairs of Uzbekistan, and international experiences in youth prevention. Special attention is given to increasing the effectiveness of individual approaches in working with minors, enhancing psychological support mechanisms, and strengthening cooperation between families, educational institutions, and community organizations. The author emphasizes the importance of improving the professional competence of preventive inspectors, developing their pedagogical and psychological skills, and utilizing modern information technologies in preventive work. Implementing these measures will contribute to reducing juvenile offenses and promoting the social reintegration of minors.

KIRISH

Hozirgi davrda O‘zbekiston Respublikasida yoshlarga oid davlat siyosatini amalga oshirishda, ayniqsa voyaga yetmaganlar o‘rtasida huquqbuzarliklarning oldini olish

“ZAMONAVIY DUNYODA SUN’IY IDROKNING RIVOJLANISHI: YANGI DAVR MUAMMOLARI VA YANGI YECHIMLAR JURNALI”

30-Oktyabr, 2025-yil

masalasi eng muhim ustuvor yo‘nalishlardan biri sifatida qaralmoqda. Chunki har bir davlatning ertangi kuni, uning ijtimoiy, iqtisodiy va ma‘naviy taraqqiyoti, eng avvalo, yosh avlodning huquqiy ongi, fuqarolik mas‘uliyati hamda ijtimoiy faolligiga bevosita bog‘liqdir. Shu boisdan voyaga yetmaganlar o‘rtasida huquqbuzarliklarning oldini olish, ularni sog‘lom ijtimoiy muhitda voyaga yetkazish, huquqiy tarbiyani kuchaytirish masalalari jamiyatning dolzarb vazifalaridan biri sifatida e‘tirof etiladi. Bugungi kunda voyaga yetmaganlar tomonidan sodir etilayotgan huquqbuzarliklar faqatgina huquqni muhofaza qiluvchi organlarning masalasi emas, balki butun jamiyatning umumiy muammosiga aylangan. Chunki voyaga yetmagan shaxslar ko‘pincha o‘z xatti-harakatlarining huquqiy oqibatlarini to‘liq anglab yetmaydilar, ularning xulq-atvori ijtimoiy muhit, oilaviy sharoit, ta‘lim muassasalari, tengdoshlari va ommaviy axborot vositalari ta‘siri ostida shakllanadi. Shu bois, profilaktika inspektorlarining faoliyatida yakka tartibdagi profilaktika usullarini takomillashtirish, ya‘ni har bir voyaga yetmagan shaxs bilan individual yondashuv asosida ishlash, ularning shaxsiy muammolari, psixologik holati, oilaviy muhiti, o‘qishdagi muvaffaqiyatlari va ijtimoiy faolligini o‘rganish alohida ahamiyat kasb etadi. Davlatimiz rahbari tomonidan yoshlarga oid siyosatga berilayotgan e‘tibor, ularni har tomonlama qo‘llab-quvvatlash, jinoyatchilikka qarshi kurashda ijtimoiy sheriklik mexanizmlarini kuchaytirish borasidagi tashabbuslar ushbu yo‘nalishda olib borilayotgan ishlarning samaradorligini yanada oshirmoqda. Ayniqsa, profilaktika inspektorlariga yuklatilgan vazifalar orasida voyaga yetmaganlar bilan yakka tartibda ishlash, ularning huquqbuzarlikka moyilligini erta aniqlash va bartaraf etish, psixologik rehabilitatsiya choralari ko‘rish kabi faoliyat turlari eng muhimlaridan hisoblanadi. Yakka tartibdagi profilaktikaning asosiy maqsadi voyaga yetmagan shaxsning xatti-harakatlarini chuqur tahlil qilish, ularni ijtimoiy jihatdan sog‘lom hayot tarziga yo‘naltirish, oilasi, o‘qituvchilari, mahalla faollari bilan birgalikda muammoni hal etishdan iboratdir. Bunday yondashuvda inson omili, ya‘ni shaxsning ichki dunyosi, hissiy kechinmalari, hayotga bo‘lgan qarashlari markaziy o‘rinda turadi. Shu boisdan, profilaktika inspektorlari nafaqat huquqni muhofaza qiluvchi organ xodimi sifatida, balki psixolog, pedagog va ijtimoiy maslahatchi sifatida ham faoliyat yuritishi lozim. Mamlakatimizda huquqbuzarliklarning oldini olish tizimini takomillashtirish maqsadida qator qonun va me‘yoriy hujjatlar qabul qilingan. Jumladan, “Voyaga yetmaganlar o‘rtasida huquqbuzarliklarning profilaktikasi to‘g‘risida”gi qonun, “Ichki ishlar organlari to‘g‘risida”gi qonun hamda Prezident farmonlari va qarorlari ushbu sohada profilaktika inspektorlarining huquqiy maqomi, vakolatlari, faoliyat yo‘nalishlari va hamkorlik mexanizmlarini belgilab bergan. Shu bilan birga, har bir tuman va shahar miqyosida ichki ishlar organlari huzurida voyaga yetmaganlar bilan ishlash bo‘yicha alohida yo‘nalishlar tashkil etilgan. Kirish qismida shuningdek, muammoning ijtimoiy va ma‘naviy jihatlari ham yoritilishi muhim. Huquqbuzarlikka moyil bo‘lgan voyaga yetmaganlarning aksariyati e‘tiborsizlik, oilaviy nizolar, tarbiyaviy muhitning zaifligi, iqtisodiy yoki ijtimoiy qiyinchiliklar tufayli jinoyat yo‘liga kirib qolmoqda. Shunday holatlarda profilaktika inspektorining roli nafaqat nazoratni kuchaytirish, balki ishonchni tiklash, to‘g‘ri yo‘l ko‘rsatish, ijobiy psixologik muhit yaratishdan iborat bo‘ladi. Bu jarayonda maktab

30-Oktyabr, 2025-yil

psixologi, sinf rahbari, mahalla faoli, oila a’zolari va ijtimoiy xizmat vakillari bilan tizimli hamkorlik tashkil etilishi talab etiladi. Yakka tartibdagi profilaktika tizimini takomillashtirish chora-tadbirlari, eng avvalo, tizimli yondashuv, ilmiy asoslangan metodlarni qo’llash va ijtimoiy sheriklik tamoyillariga tayanishi zarur. Bu esa huquqbuzarliklarning oldini olishda nafaqat jazolash mexanizmlariga, balki ijtimoiy-pedagogik ta’sir choralari, ma’naviy qo’llab-quvvatlash va ijobiy ijtimoiy moslashuvni ta’minlash usullariga e’tibor qaratishni taqozo etadi. Shu sababli, ushbu maqolada profilaktika inspektorining voyaga yetmaganlar bilan ishlash jarayonida amalga oshirishi lozim bo’lgan yakka tartibdagi profilaktika ishlarini yanada takomillashtirish, bu borada ilg’or xorijiy tajribalarni o’rganish, zamonaviy psixologik va pedagogik yondashuvlardan foydalanish masalalari tahlil etiladi. Shuningdek, amaldagi tizimdagi kamchiliklar, mavjud muammolar va ularni bartaraf etish yo’llari, xususan, huquqbuzarliklarning erta ogohlantirish tizimini shakllantirish, profilaktika inspektorlarining malakasini oshirish va jamiyat bilan o’zaro ishonchli aloqani mustahkamlash chora-tadbirlari yoritiladi. Mazkur mavzu bo’yicha olib borilayotgan tadqiqotlar va amaliy faoliyatlarning asosiy maqsadi — voyaga yetmaganlar o’rtasida huquqbuzarliklarni kamaytirish, ularni ijtimoiy hayotga faol jalb etish, ularning huquqiy bilimlarini oshirish va sog’lom fikrlashni shakllantirishga xizmat qiladi. Shu tariqa, ushbu maqola dolzarb masalaga bag’ishlangan bo’lib, unda profilaktika inspektorining faoliyatini yanada takomillashtirish bo’yicha chora-tadbirlar tizimi ilmiy asosda yoritilgan.

ASOSIY QISM

Voyaga yetmaganlar o’rtasida huquqbuzarliklarning oldini olish masalasi zamonaviy jamiyatda eng murakkab va mas’uliyatli yo’nalishlardan biri hisoblanadi. Ushbu yo’nalishda profilaktika inspektorining faoliyati markaziy o’rinni egallaydi. Chunki aynan u yoshlarning xatti-harakatlarini, ijtimoiy muhitdagi o’zgarishlarni, oilaviy munosabatlar tizimini va psixologik omillarni kuzatish hamda tahlil qilish orqali huquqbuzarlikning oldini olish choralari ko’radi. Yakka tartibdagi profilaktika bu jarayonning asosi bo’lib, u har bir voyaga yetmagan shaxsning individual xususiyatlariga qarab, unga nisbatan mos yondashuvni tanlashni taqozo etadi. Yakka tartibdagi profilaktikaning samaradorligi, avvalo, profilaktika inspektorining kasbiy mahorati, tahliliy fikrlash qobiliyati, pedagogik va psixologik yondashuvni to’g’ri qo’llay olishiga bog’liqdir. Har bir voyaga yetmagan shaxsning huquqbuzarlikka moyilligini aniqlashda ularning hayot tarzi, oilaviy sharoiti, maktabdagi o’qish darajasi, do’stlik muhiti, bo’sh vaqtni o’tkazish shakllari, internet va ijtimoiy tarmoqlardan foydalanish odatlari chuqur o’rganilishi lozim. Bu jarayon shaxsni tushunishga, uning ijtimoiy-psixologik portretini yaratishga yordam beradi. Shu asosda profilaktika inspektori tarbiyaviy, tushuntirish va yo’naltiruvchi chora-tadbirlarni ishlab chiqadi. Hozirgi kunda O’zbekiston Respublikasida voyaga yetmaganlar o’rtasida huquqbuzarliklarning oldini olish tizimi huquqiy asoslar bilan mustahkamlangan. “Voyaga yetmaganlar o’rtasida huquqbuzarliklarning profilaktikasi to’g’risida”gi qonun, Prezident farmonlari hamda Ichki ishlar vazirligining nizomlari bu boradagi asosiy me’yoriy manba hisoblanadi. Ushbu hujjatlar asosida profilaktika inspektorlari faoliyati tashkil etilib,

“ZAMONAVIY DUNYODA SUN’IY IDROKNING RIVOJLANISHI: YANGI DAVR MUAMMOLARI VA YANGI YECHIMLAR JURNALI”

30-Oktyabr, 2025-yil

ularning huquq va majburiyatlari, shuningdek, yakka tartibdagi ishlash mexanizmlari belgilangan. Shu bilan birga, har bir tuman va shahar miqyosida voyaga yetmaganlar ishlari bo'yicha komissiyalar faoliyat yuritadi, ular profilaktika inspektorlari bilan hamkorlikda muammoli holatlar bo'yicha qarorlar qabul qiladi. Yakka tartibdagi profilaktika jarayonining samaradorligini oshirish uchun profilaktika inspektorlari avvalo ishonchli kommunikatsiya o'rnatishi kerak. Yoshlar bilan muloqotda ularning ichki dunyosini, his-tuyg'ularini, muammolarini tinglash, ularni tushunish, ishonchli suhbat muhitini yaratish zarur. Bunday yondashuv nafaqat huquqiy nazoratni, balki tarbiyaviy va ijtimoiy ta'sirni ham o'z ichiga oladi. Odatda, huquqbuzarlikka moyil bo'lgan voyaga yetmaganlar ko'p hollarda e'tiborsizlik, mehr yetishmasligi, oilaviy muammolar, psixologik zo'riqish yoki noto'g'ri do'stlar ta'siri ostida harakat qiladilar. Shu bois profilaktika inspektori ularning hayotida ijobiy o'zgarish yasaydigan shaxs sifatida ishonchli rol o'ynashi lozim. Profilaktika inspektorining faoliyatini takomillashtirishda hamkorlikning ahamiyati beqiyosdir. Oila, mahalla, ta'lim muassasalari, psixologlar, ijtimoiy xizmatlar va nodavlat tashkilotlar bilan hamkorlikni yo'lga qo'yish yakka tartibdagi profilaktikaning asosiy omillaridan biridir. Bu orqali har bir voyaga yetmagan shaxsning ijtimoiy holati to'liq tahlil qilinadi, muammoni hal etish bo'yicha birgalikda yechim ishlab chiqiladi. Ayniqsa, oila bilan doimiy muloqotda bo'lish, ota-onalarga psixologik maslahat berish, ularning tarbiyaviy yondashuvini to'g'ri yo'naltirish muhim natijalarga olib keladi. Shuningdek, profilaktika inspektorlari o'z faoliyatida zamonaviy texnologiyalardan, ma'lumotlar bazalari va tahliliy tizimlardan faol foydalanishlari lozim. Bugungi raqamli davrda voyaga yetmaganlarning internetdagi faolligini, ijtimoiy tarmoqlardagi xatti-harakatlarini tahlil qilish, virtual muhitdagi salbiy ta'sirlarni erta aniqlash ham yakka tartibdagi profilaktika jarayonining ajralmas qismi bo'lishi kerak. Shu bilan birga, bu jarayon inson huquqlari, shaxsiy daxlsizlik va axborot maxfiyligini saqlash tamoyillariga qat'iy rioya qilgan holda amalga oshiriladi. Profilaktika inspektorlarining malakasini oshirish, ularni yangi bilim va ko'nikmalar bilan qurollantirish ham yakka tartibdagi profilaktika samaradorligini oshiruvchi muhim chora-tadbirlar sirasiga kiradi. Buning uchun ularning xizmat faoliyatida doimiy o'quv seminarlar, psixologik treninglar, zamonaviy pedagogik yondashuvlar bo'yicha amaliy mashg'ulotlar tashkil etilishi lozim. Xususan, xorijiy davlatlarning ilg'or tajribalarini o'rganish, ularni milliy sharoitga moslashtirish, yoshlar bilan ishlashda innovatsion uslublarni joriy etish foydali natijalar beradi. Yakka tartibdagi profilaktika tizimida muhim o'rin tutuvchi yana bir masala bu ijtimoiy sheriklik tamoyilidir. Mahalla faollari, yoshlar yetakchilari, psixologlar, o'qituvchilar, diniy ulamolar, jamoat tashkilotlari vakillari bilan o'zaro hamkorlikda ish olib borish huquqbuzarliklarning oldini olishda kuchli ijtimoiy zanjirni hosil qiladi. Bunday sheriklik orqali har bir voyaga yetmagan shaxsga nisbatan individual dastur ishlab chiqish, uning ijtimoiy rehabilitatsiyasini ta'minlash, ijobiy qadriyatlarni singdirish imkoniyati kengayadi. Amaliyotda esa hali ham ayrim muammolar mavjud. Jumladan, ayrim hududlarda profilaktika inspektorlarining yuklamasi og'ir, ularning faoliyati uchun zarur shart-sharoitlar yetarli emas, oila va ta'lim muassasalari bilan aloqa sust yo'lga qo'yilgan holatlar uchraydi. Shu bois, ushbu tizimni yanada

“ZAMONAVIY DUNYODA SUN’IY IDROKNING RIVOJLANISHI: YANGI DAVR MUAMMOLARI VA YANGI YECHIMLAR JURNALI”

30-Oktyabr, 2025-yil

takomillashtirish uchun tashkiliy va huquqiy islohotlarni chuqurlashtirish, motivatsion mexanizmlarni kuchaytirish zarur. Profilaktika inspektorlariga psixologik yordam, ijtimoiy himoya va moddiy rag‘bat tizimini joriy etish ularning ish samaradorligini oshiradi. Yoshlar o‘rtasida huquqbuzarliklarning oldini olish faqatgina jazolash yoki nazorat bilan emas, balki ijobiy tarbiyaviy muhitni shakllantirish, ma‘naviy qadriyatlarni tiklash va yoshlarni jamiyat hayotiga faol jalb etish orqali amalga oshiriladi. Shu nuqtai nazardan, profilaktika inspektorining roli ijtimoiy pedagog sifatida qayta baholanishi zarur. Chunki u faqat huquqni muhofaza qiluvchi emas, balki insonni to‘g‘ri yo‘lga boshlovchi tarbiyachi, maslahatchi va yo‘lboshchi sifatida ham xizmat qiladi.

XULOSA

Hozirgi davrda voyaga yetmaganlar o‘rtasida huquqbuzarliklarning oldini olish masalasi davlat siyosatining eng muhim yo‘nalishlaridan biriga aylangan. Chunki yosh avlodning huquqiy ongini shakllantirish, ularni ijtimoiy hayotda faol ishtirok etishga tayyorlash, ularning ma‘naviy dunyosini to‘g‘ri yo‘naltirish orqali kelajak jamiyatining barqarorligi ta‘minlanadi. Shu nuqtai nazardan qaraganda, profilaktika inspektorining voyaga yetmaganlar bilan yakka tartibdagi ishlari nafaqat huquqiy nazorat mexanizmi, balki ijtimoiy-pedagogik tizim sifatida ham alohida ahamiyat kasb etadi. Profilaktika inspektorining faoliyatini takomillashtirish, ayniqsa, yakka tartibdagi profilaktika choralari samaradorligini oshirish bugungi kunda dolzarb vazifadir. Chunki har bir voyaga yetmagan shaxs o‘ziga xos shaxsiy, oilaviy, psixologik va ijtimoiy omillarga ega bo‘lib, ular huquqbuzarlik sodir etish xavfini belgilaydi. Shu sababli, yakka tartibdagi yondashuv orqali har bir o‘smirning muammolarini, ichki kechinmalarini, hayotiy qarashlarini tahlil qilish, unga individual yordam ko‘rsatish, to‘g‘ri yo‘lni tanlashiga turtki berish zarur. Yakka tartibdagi profilaktikaning samaradorligini ta‘minlash uchun profilaktika inspektorlari quyidagi muhim tamoyillarga amal qilishlari lozim: insonparvarlik, ishonchli muloqot, shaxsga hurmat, ijtimoiy adolat, psixologik yondashuv va pedagogik ehtiyotkorlik. Bu tamoyillar asosida olib borilgan faoliyat voyaga yetmaganlar ongida huquqiy madaniyatni shakllantiradi, ijobiy qadriyatlarni mustahkamlaydi hamda ularni jamiyat hayotiga faol integratsiyalashuviga yordam beradi. Amaliy tajriba shuni ko‘rsatadiki, voyaga yetmaganlarning ko‘pchiligi huquqbuzarlikka ijtimoiy nazoratning sustligi, oilaviy tarbiya nuqsonlari, maktabdagi befarqlik, ijtimoiy tarmoqlardagi salbiy ta’sirlar, bo‘sh vaqtni to‘g‘ri tashkil etmaslik oqibatida kirib qoladilar. Shu bois profilaktika inspektorining faoliyati faqat nazorat yoki ogohlantirish bilan cheklanmasligi, balki tarbiyaviy, psixologik va ijtimoiy yordamni ham o‘z ichiga olishi kerak. Yakka tartibdagi profilaktika bu jihatdan eng samarali mexanizm bo‘lib, u har bir voyaga yetmagan shaxsni chuqur o‘rganish va unga individual tarzda yondashishni taqozo etadi. Shuningdek, yakka tartibdagi profilaktika samaradorligini oshirishda oila institutining roli ham beqiyosdir. Ota-onalarning farzand tarbiyasiga bo‘lgan e‘tibori, ularning o‘zaro munosabatlari, farzand bilan muloqot sifati, mehr-muhabbat muhitining mavjudligi voyaga yetmaganlarning xulq-atvoriga bevosita ta’sir ko‘rsatadi. Shu bois profilaktika inspektorlari oila bilan ishlashni ustuvor yo‘nalish sifatida belgilashlari, ota-onalarga psixologik maslahatlar berish, ularni pedagogik jihatdan

“ZAMONAVIY DUNYODA SUN’IY IDROKNING RIVOJLANISHI: YANGI DAVR MUAMMOLARI VA YANGI YECHIMLAR JURNALI”

30-Oktyabr, 2025-yil

tayyorlash, farzand bilan to‘g‘ri muloqot qilish usullarini o‘rgatish zarur. Bundan tashqari, yakka tartibdagi profilaktik ishlar samaradorligini ta’minlashda ta’lim muassasalari, mahalla faollari, psixologlar, yoshlar yetakchilari va jamoat tashkilotlari bilan hamkorlik muhim ahamiyatga ega. Ayniqsa, maktab psixologlari bilan birgalikda muammoli o‘quvchilarni aniqlash, ularning ruhiy holatini tahlil qilish va birgalikda reabilitatsiya dasturlarini ishlab chiqish samarali natijalarga olib keladi. Mahalla tizimi esa voyaga yetmaganlarning yashash muhiti, oilaviy sharoiti, atrofdagi ijtimoiy aloqalari haqida eng to‘liq ma’lumot manbai bo‘lib xizmat qiladi. Profilaktika inspektorining faoliyatida zamonaviy texnologiyalarni qo‘llash ham bugungi davr talabi hisoblanadi. Ma’lumotlar bazasi orqali voyaga yetmaganlarning ijtimoiy holatini kuzatib borish, xavf guruhidagi shaxslarni aniqlash, ularning internetdagi xatti-harakatlarini tahlil qilish huquqbuzarliklarning oldini olishda muhim omil bo‘lib xizmat qiladi. Shu bilan birga, bu jarayon inson huquqlariga, shaxsiy daxlsizlik tamoyillariga qat’iy amal qilgan holda olib borilishi lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Karimov, I.A. “Yuksak ma’naviyat – yengilmas kuch”. – Toshkent: Ma’naviyat, 2008.
2. Yo‘ldoshev, B.X. “Huquqbuzarliklar profilaktikasi asoslari”. – Toshkent: Akademiya, 2021.
3. Abduvaliyev, S., va Sattorova, D. “Voyaga yetmaganlar bilan yakka tartibda ishlash metodikasi”. – Toshkent: IIV Akademiyasi nashriyoti, 2020.
4. Normurodov, A.N. “Ichki ishlar organlarining profilaktik faoliyati: nazariya va amaliyot”. – Toshkent: Yuridik adabiyotlar, 2021.